

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda)

8. juuli 2015*

Teenuste riigihankemenetlused — Hankemenetlus — Erinevat liiki IT-rakenduste tarkvara arendamise, hooldamise, nendega seotud nõustamise ja abi teenuste osutamine — Pakkuja pakkumuse järjestamine paremusjärjestuses eri hankeosade kaupa ja teiste pakkujate pakkumuste järjestamine — Põhjemiskohustus — Hindamiskriteerium — Ilmne hindamisviga — Lepinguväline vastutus

Kohtuasjas T-536/11,

European Dynamics Luksemburg SA, asukoht Ettelbrück (Luksemburg),

European Dynamics Belgium SA, asukoht Brüssel (Belgia),

Evropaiki Dynamiki – Proigma Systemata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, asukoht Ateena (Kreeka), esindajad: advokaadid N. Korogiannakis, M. Dermitzakis ja N. Theologou,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: S. Delaude ja V. Savov, hiljem S. Delaude, keda abistas *solicitor* O. Graber-Soudry,

kostja,

mille ese on nõue tühistada Euroopa Liidu Väljaannete Talituse 22. juuli 2011. aasta otsus paigutada hagejate poolt hankemenetluses AO 10340, mis käsitleb erinevat liiki IT-rakenduste tarkvara arendamise, hooldamise, nendega seotud nõustamise ja abi teenuste osutamist (ELT 2011/S 66-106099), esitatud pakkumused paremusjärjestuses hankeosa nr 1 puhul kolmandale kohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale kohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele kohale ning nõue tühistada teiste pakkujate edukaks tunnistamise otsused osas, mis käsitlevad pakkujate järjestamist, ning teiseks, nõue hüvitada kahju,

ÜLDKOHUS (üheksas koda),

koosseisus: kohtunikud O. Czúcz, koja esimehe ülesannetes, I. Pelikánová ja A. Popescu (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik L. Grzegorzcyk,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 25. septembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse¹

Vaidluse taust

- 1 Euroopa Liidu Väljaannete Talitus (edaspidi „väljaannete talitus”) algatas 5. aprillil 2011 Euroopa Liidu Teataja lisas (ELT 2011/S 66-106099) (parandus ELT 2011/S 70-113065) avaldatud hanketeatega hankemenetluse AO 10340 („Arvutiteenused – erinevat liiki IT-rakenduste tarkvara arendamine, hooldamine, nendega seotud nõustamine ja abi”).
- 2 Hanketeate kohaselt olid nimetatud IT-teenused jagatud nelja ossa, millest käesolevas menetluses on asjakohased järgmised kolm:
 - hankeosa nr 1 „tugiteenused ja eriotstarbelised haldusrakendused”;
 - hankeosa nr 3 „tootmis- ja vastuvõtuahelad”;
 - hankeosa nr 4 „nõustamis- ja abiteenused seoses infotehnoloogiaprojektide juhtimisega”.
- 3 Hankemenetluse eesmärk oli sõlmida iga hankeosa jaoks uued teenuste raamlepingud, mis pidid asendama lõppema hakkavad raamlepingud.
- 4 Väljaannete talitus täpsustas hankedokumentides, et iga hankeosa jaoks valitakse pakkujad välja „paremusjärjestuse meetodil” (edaspidi „paremusjärjestus”) ja iga hankeosa jaoks sõlmitakse neljaks aastaks raamlepingud pakkujatega, kes esitavad kolm majanduslikult soodsaimat pakkumust. Iga hankeosa suhtes edukaks pakkujaks tunnistamisel võeti esimesena ühendust parima kvaliteedi ja maksumuse suhtega pakkumuse esitanud pakkujaga. Kui esimene ettevõtja ei olnud suuteline nõutud teenust osutama või ei soovinud seda teha, siis võeti ühendust teisele järjekohale paigutatud ettevõtjaga. Kui viimatinimetatu ei olnud suuteline nõutud teenust osutama või ei soovinud seda teha, siis võeti ühendust kolmandale järjekohale paigutatud ettevõtjaga.
- 5 Hankedokumentide punktis 2.1 oli märgitud, et pakkumuste hindamine toimub kolmes peamises etapis: esimene etapp, milles kohaldatakse välistamiskriteeriume (hankedokumentide punkt 2.5); teine etapp, milles kohaldatakse kvalifitseerimistingimusi (hankedokumentide punkt 2.6), ja kolmas etapp, milles hinnatakse vastavalt hindamiskriteeriumidele pakkumuste tehnilisi lahendusi ja hinnapakumusi (hankedokumentide punktid 2.7 ja 2.8).
- 6 Hankedokumentide punktis 2.7.2 oli hankeosade nr 1 ja 3 tehnilise lahenduse hindamiseks määratud viis hindamiskriteeriumi, mis on järgmised:
 - 1. kriteerium: „pakkuja pakkumuse esitlusviisi üldine kvaliteet” (edaspidi: hankeosa nr 1 puhul „kriteerium 1.1” ja hankeosa nr 3 puhul „kriteerium 3.1”) (maksimaalsed hindamispunktid: 5 punkti 100-st);
 - 2. kriteerium: „pakkuja lähenemine kvaliteedi tagamisele ja projektijuhtimisele lepingu täitmise kestel” (edaspidi: hankeosa nr 1 puhul „kriteerium 1.2” ja hankeosa nr 3 puhul „kriteerium 3.2”) (maksimaalsed hindamispunktid: 40 punkti 100-st);
 - 3. kriteerium: „ülesandeid täitva meeskonna tehniline tase” (edaspidi: hankeosa nr 1 puhul „kriteerium 1.3” ja hankeosa nr 3 puhul „kriteerium 3.3”) (maksimaalsed hindamispunktid: 25 punkti 100-st);

1 — Esitatud on üksnes käesoleva kohtuotsuse punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

- 4. kriteerium: „pakkuja ettepanek rakenduste ülevõtmise ja üleandmise kohta” (edaspidi: hankeosa nr 1 puhul „kriteerium 1.4” ja hankeosa nr 3 puhul „kriteerium 3.4”) (maksimaalsed hindamispunktid: 10 punkti 100-st);
 - 5. kriteerium: „pakkuja teenusetaseme lepingu ettepanek (edaspidi: hankeosa nr 1 puhul „kriteerium 1.5” ja hankeosa nr 3 puhul „kriteerium 3.5”) (maksimaalsed hindamispunktid: 20 punkti 100-st).
- 7 Hankedokumentide punktis 2.7.2 oli hankeosa nr 4 tehnilise lahenduse hindamiseks määratud kolm hindamiskriteeriumi, mis on järgmised:
- 1. kriteerium: „pakkuja pakkumuse esitlusviisi üldine kvaliteet” (edaspidi „kriteerium 4.1”) (maksimaalsed hindamispunktid: 5 punkti 100-st);
 - 2. kriteerium: „pakkuja lähenemine kvaliteedi tagamisele ja projektijuhtimisele lepingu täitmise kestel” (edaspidi „kriteerium 4.2”) (maksimaalsed hindamispunktid: 55 punkti 100-st);
 - 3. kriteerium: „ülesandeid täitva meeskonna tehniline tase” (edaspidi „kriteerium 4.3”) (maksimaalsed hindamispunktid: 40 punkti 100-st).
- 8 Iga hankeosa puhul sai hindamiskriteeriumide alusel anda kokku 100 hindamispunkti. Edukaks tunnistamisel sai arvesse võtta üksnes pakkumusi, mis on iga hindamiskriteeriumi eest saanud vähemalt pooled hindamispunktid ja hindamispunktide kogusummana vähemalt 65 punkti. Iga pakkumuse puhul tuli hinnata, mil määral see vastab esitatud nõuetele ning edukaks pidi tunnistatama parima kvaliteedi ja maksumuse suhtega pakkumus. Pakkumuste tehnilise lahenduse hindamisel andis kvaliteet 50% ja majandusliku hindamise käigus andis maksumus 50% hindamispunktidest (hankedokumentide punkt 2.9).
- 9 Hagejad, European Dynamics Luxembourg SA, European Dynamics Belgium SA et Evropaiki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, kes moodustasid konsortsiumi, esitasid pakkumused 17. mail 2011.
- 10 Vastavalt komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad, (EÜT L 357, lk 1; edaspidi „rakenduseeskirjad”), artiklile 147 koostati 1. juulil 2011 hindamisprotokoll hankeosade nr 1 ja 4 kohta ja 4. juulil 2011 hankeosa nr 3 kohta.
- 11 Väljaannete talituse hankealane nõuandeorgan hangete ja lepingute komitee võttis 13. juulil 2011 vastu heakskiitva arvamuse hankeosade nr 1, 3 ja 4 suhtes edukaks tunnistamise otsuse kohta vastavalt hindamiskomisjoni protokollides esitatud soovitusetele. Edasivolitatud eelarvehendite käsutaja tegi vastavalt sellele arvamusele ja hindamiskomisjoni soovitustele 14. juulil 2011 edukaks tunnistamise otsuse.
- 12 Hindamiskomisjon tegi 18. juulil 2011 oma esialgsesse 1. juuli 2011. aasta hindamisprotokolli hankeosa nr 1 suhtes paranduse. Väljaannete talituse hangete ja lepingute komitee edastas edasivolitatud eelarvehendite käsutajale 21. juulil 2011 teate, et teda teavitada hankeosa nr 1 suhtes oma 13. juuli 2011 arvamuse parandamisest. Hindamisprotokollis hankeosa nr 1 suhtes tehtud arvutusvea tõttu võttis edasivolitatud eelarvehendite käsutaja 22. juulil 2011 vastu parandusotsuse edukaks tunnistamise kohta.
- 13 Väljaannete talitus teatas 22. juulil 2011 hagejatele nende pakkumuste paremusjärjestuse iga asjaomase hankeosa suhtes, see tähendab kolmas järjekoht hankeosade nr 1 ja 4 puhul ning teine koht hankeosa nr 3 puhul ning nende pakkujate nimed, kelle pakkumused tunnistati hankeosade nr 1, 3 ja 4 suhtes

edukaks (edaspidi koos „edukad pakkujad”). Ta märkis ka hankeosa nr 1 suhtes, et konsortsiumi Sword-Siveco (edaspidi „Sword-Siveco”) ja Logica Luxembourg (edaspidi „Logica”) pakkumused paigutati paremusjärjestuses vastavalt esimesele ja teisele järjekohale; et hankeosa nr 3 puhul paigutati esimesele järjekohale ARHS Cube pakkumus ning et hankeosa nr 4 puhul paigutati paremusjärjestuses esimesele ja teisele järjekohale vastavalt Novitech ja Logica pakkumused (edaspidi koos „asjaomased edukad pakkujad”). Lisaks täpsustas väljaannete talitus nende pakkumuste tehnilistele lahendustele antud hindamispunktid, nende pakkumuste maksumused ning nende pakkumuste kvaliteedi ja maksumuse suhte. Lõpuks mainis ta, et hagejad võivad küsida täiendavaid selgitusi nende pakkumuste paremusjärjestuses järjestamise kohta iga asjaomase hankeosa puhul ning selgitusi nende pakkumustest kõrgema järjekoha saanud pakkumuste omaduste ja suhteliste eeliste kohta.

- 14 Hagejad palusid 22. juuli 2011. aasta kirjas väljaannete talituselt järgmist teavet: esiteks, asjaomaste edukate pakkujate konsortsiumidesse kuuluvate (võimalike) allhankijate nimed ja millises mahus hanke maksumusest nendega leping sõlmitakse; teiseks, nende pakkumustele tervikuna ja asjaomastele edukatele pakkujatele antud hindamispunktid iga tehnilise hindamiskriteeriumi kaupa; kolmandaks hinnangut nende pakkumuste ja asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste tugevate ja nõrkade külgede kohta, neljandaks asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste suhtelised eelised ja nende pakutavad täiendavad või paremad teenused; viiendaks hindamisprotokolli üksikasjalik koopia ja kuundaks hindamiskomisjoni liikmete nimed.
- 15 Väljaannete talitus teatas 27. juulil 2011 hagejatele hankeosade nr 1, 3 ja 4 kohta asjaomaste edukate pakkujate konsortsiumidesse kuuluvate allhankijate nimed ja millises mahus hanke maksumusest nendega leping sõlmitakse. Samuti edastas ta hagejatele väljavõtted hindamisprotokollidest, mis sisaldasid teavet nende ja teiste pakkujate, kelle pakkumused kõnealuste hankeosade puhul edukaks tunnistati, pakkumuste kohta. Lõpuks teatas ta hagejatele, et hindamiskomisjoni liikmete nimesid ei ole võimalik avaldada.
- 16 Hagejad esitasid 5. augustil 2011 vaidlustuse väljaannete talituse poolt neile hindamiskomisjoni protokollides avaldatud teabe vähesuse ja piiratuse kohta. Nad väitsid, et nende pakkumuste hindamisel on tehtud mitmeid tõsiseid ja ilmseid hindamisvigu.
- 17 Väljaannete talitus teatas 29. augustil 2011 hagejatele, et jätab kõnealuses hankemenetluses tehtud edukaks tunnistamise otsused jõusse. Ta teatas neile ka oma otsusest allkirjastada edukate pakkujatega raamlepingud.

Menetlus ja poolte nõuded

- 18 Hagejad esitasid hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 2. oktoobril 2011.
- 19 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus, nimetati ettekandja-kohtunik üheksanda koja koosseisu, mistõttu käesolev kohtuasi määrati sellele kojale. Kuna üheksanda koja ühel liikmel esines takistus käesoleva asja arutamisel osalemiseks, määras Üldkohtu president Üldkohtu 2. mai 1991. aasta kodukorra artikli 32 lõike 3 alusel koja koosseisu täiendamiseks kotta teise kohtuniku.
- 20 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (üheksas koda) avada suulise menetluse. Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 25. septembri 2014. aasta kohtuistungil.
- 21 Komisjon esitas kohtuistungil dokumendi „Hindamiskomisjoni aruande parandus seoses hanketeatele nr 10340 vastuseks esitatud pakkumuste (hankeosa nr 1) hindamisega” („Corrigendum to Report of works of the Evaluation Committee evaluating offers submitted in response to the call for tenders lot 1”) ja hagejad ei vaidlustanud selle toimikusse lisamist.

22 Hagejad paluvad Üldkohtul:

- tühistada väljaannete talituse 22. juuli 2011. aasta otsus paigutada hankeosa nr 1 puhul nende pakkumused paremusjärjestuses kolmandale järjekohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele järjekohale;
- tühistada kõik väljaannete talituse asjassepuutuvad otsused, muu hulgas otsus „tunnistada kõnealuses hankemenetluses edukaks paremusjärjestuses esimesele ja teisele järjekohale paigutatud pakkujad”;
- mõista väljaannete talituselt ELTL artiklite 256, 268 ja 340 alusel nende kasuks välja 3 450 000 euro suurune hüvitis neile kõnealuses hankemenetluses tekkinud kahju eest;
- mõista väljaannete talituselt ELTL artiklite 256, 268 ja 340 alusel nende kasuks välja 345 000 euro suurune hüvitis valdusaluses hankemenetluses võimaluse kaotamise ning nende maine ja usaldusväarsuse kahjustamise eest;
- mõista väljaannete talituselt välja kohtukulud ja muud käsitletava hagiga seotud kulud.

23 Komisjon palub Üldkohtul:

- jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt.

24 Hagejad vähendasid oma repliigis hankemenetluses kantud kahjude eest esitatud hüvitisnõude suurust 2 800 000 eurole ja võimaluse kaotamise ning nende maine ja usaldusväarsuse kahjustamise eest esitatud hüvitisnõude suurust 280 000 eurole.

25 Kohtuistungil loobusid hagejad oma kolmandast nõudest ja see kanti kohtuistungi protokollis.

26 Lisaks täpsustasid hagejad kohtuistungil Üldkohtu asjakohasele küsimusele vastates, et viidet otsustele „tunnistada kõnealuses hankemenetluses edukaks paremusjärjestuses esimesele ja teisele järjekohale paigutatud pakkujad” tuleb mõista kui viidet otsustele, millega tunnistati kõnealuses hankemenetluses edukaks asjaomased pakkujad vastavalt paremusjärjestusele. Lisaks täpsustasid nad, et nende teises nõudes esitatud viide kõigile asjassepuutuvatele otsustele tähendab üksnes kõnealuses hankemenetluses vastavalt paremusjärjestusele tehtud asjaomaste pakkujate edukaks tunnistamise otsuseid.

27 Lõpuks nõudsid hagejad kohtuistungil ühele Üldkohtu küsimusele vastates, et kohtukulud mõistetakse välja komisjonilt, mitte väljaannete talituselt, ning see kanti kohtuistungi protokollis.

Õiguslik käsitlus

28 Hagejad on esitanud tühistamisnõude ja kahju hüvitamise nõude.

I – Tühistamisnõue

- 29 Üldkohus sedastab kõigepealt, et hagejate poolt kohtuistungil esitatud nõuetest ilmneb, et käsitletava tühistamisnõude puhul tuleb piirduda nende otsuste õiguspärasuse hindamisega, millega paigutati hankeosa nr 1 puhul hagejate pakkumused paremusjärjestuses kolmandale järjekohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele järjekohale ning millega tunnistati kõnealuses hankemenetluses edukaks asjaomased pakkujad vastavalt paremusjärjestusele.
- 30 Silmas pidades erinevate hankeosade puhul hagejate pakkumuste paremusjärjestuses järjestamise otsuste tihedat seost otsusega tunnistada kõnealuses hankemenetluses edukaks asjaomased pakkujad vastavalt paremusjärjestusele ja asjaolu, et hagejate argumendid käsitlevad nende pakkumuste järjestamist, peab Üldkohus vajalikuks hinnata kõigepealt viimati nimetatud otsuste õiguspärasust.
- 31 Hagejad esitavad kolm väidet oma nõude kohta tühistada otsused, millega paigutati hankeosa nr 1 puhul nende pakkumused paremusjärjestuses kolmandale järjekohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele järjekohale. Esimese väite kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust, kuna ei avaldatud edukate pakkujate pakkumuste suhtelisi eeliseid ega järgitud nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74; edaspidi „finantsmäärus“), artikli 100 lõike 2 sätteid. Teise väite kohaselt on rikutud hankedokumentide tingimusi sellega, et kohaldati pakkumuste hindamiskriteeriume, mis on vastuolus finantsmääruse artikliga 97 ja määruse nr 2342/2002 artikliga 138. Kolmanda väite kohaselt on hindamiskomitee teinud ilmseid hindamisvigu; esitanud ebaselgeid ja põhjendamatu märkusi; hanketeates sisalduvaid hindamiskriteeriume on tagantjärele muudetud; pakkujatele ei teatatud õigel ajal uutest tingimustest ning omavahel on segatud kvalifitseerimis- ja hindamiskriteeriumid.
- 32 Olgu märgitud, et nendele kolmele väitele on tuginetud nii selle tühistamisnõude toetuseks, mis on esitatud otsuse peale paigutada hankeosa nr 1 puhul hagejate pakkumused paremusjärjestuses kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 4 puhul teisele järjekohale, kui ka selle tühistamisnõude toetuseks, mis on esitatud otsuse peale paigutada hankeosa nr 3 puhul hagejate pakkumused paremusjärjestuses teisele järjekohale.
- 33 Selles osas tuleb sedastada, et nagu hagejad ja komisjon on välja toonud, on väljaannete talitusele ulatuslik kaalutusõigus nende asjaolude osas, mida tuleb võtta arvesse hankemenetluses lepingu sõlmimise otsuse tegemisel, ning Üldkohtu kontroll peab piirduma menetlusnormide järgimise, põhjendamiskohustuse täitmise, asjaolude sisulise paikapidavuse ning selle kontrollimisega, et ei oleks tehtud tõsist ja ilmselget kaalutusviga ega oleks tegemist võimu kuritarvitamisega (vt selle kohta kohtuotsus, 13.12.2011, Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, T-377/07, EU:T:2011:731, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

A – Esimene väide, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust, kuna ei avaldatud edukate pakkujate pakkumuste suhtelisi eeliseid ega järgitud finantsmääruse artikli 100 lõike 2 sätteid

- 34 Hagejad väidavad, et väljaannete talituse edastatud põhjendused on ebapiisavad. Nimelt andis väljaannete talitus 27. juuli 2011. aasta vastuses teada üksnes mõnest asjaolust ja keeldus vastamast hagejate 5. augusti 2011. aasta kirjas esitatud üksikasjalikele argumentidele, mille tõttu tekkis neil põhjendatult mulje, et nende pakkumuste tagasilükkamine oli „ekslik“. Hagejad meenutavad selles osas, et kontrollides pakkujate märkusi hindamiskomisjoni poolt hankemenetluses esitatud hinnangu suhtes, on komisjonil tavaks lasta erapooletu lahenduse leidmiseks neid märkusi hinnata eraldiseisval üksusel. Väljaannete talituse märkused olid üldsõnalised, ebaselged, subjektiivsed ja põhjendamata, mistõttu nendega ei saanud õigustada hagejate pakkumustele antud negatiivset hinnangut.

Hindamiskomisjon ei esitanud neile pealegi mingeid selgitusi asjaomaste edukate pakkujate kõnealuste hankeosade puhul pakutud selliste teenuste kohta, mis olid täiendavad või paremad võrreldes nende pakkumustes pakutud teenustega.

- 35 Komisjon vaidlustab hagejate argumentide põhjendatuse.
- 36 Tuleb meenutada, et kui mõnel Euroopa Liidu institutsioonil on nii lai kaalutusõigus nagu käesoleval juhul, on liidu õiguskorraga haldusmenetluses antud tagatiste järgimine veelgi suurema tähtsusega. Mainitud tagatiste hulka kuuluvad eelkõige pädeva institutsiooni kohustus põhjendada oma otsuseid piisavalt. Üksnes niiviisi saab liidu kohus kontrollida, kas faktilised ja õiguslikud asjaolud, millest kaalutusõiguse teostamine sõltub, on täidetud (vt selle kohta kohtuotsused 21.11.1991, Technische Universität München, C-269/90, EKL, EU:C:1991:438, punkt 14, ja 10.10.2008, Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, T-465/04, EU:T:2008:324, punkt 54).
- 37 Samuti olgu meenutatud, et põhjendamiskohustus on oluline menetlusnõue, mida tuleb eristada selle põhjenduse põhjendatusest, mis käsitleb vaidlusaluse akti sisulist õiguspärasust (kohtuotsused 22.3.2001, Prantsusmaa vs. komisjon, C-17/99, EKL, EU:C:2001:178, punkt 35, ja 12.11.2008, Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, T-406/06, EU:T:2008:484, punkt 47).
- 38 Finantsmääruse artikli 100 lõikest 2 ja rakenduseeskirjade artiklist 149 ning väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et hankija on täitnud oma põhjendamiskohustuse, kui ta kõigepealt viivitamata teatab kõigile edututele pakkujatele nende pakkumuste tagasilükkamise põhjused ja kui ta seejärel 15 tööpäeva jooksul alates asjaomase taotluse registreerimisest edastab pakkujatele, kelle pakkumus on vastavaks tunnistatud ning kes on seda sõnaselgelt taotlenud, eduka pakkumuse tunnused ja suhtelised eelised ning eduka pakkuja nime (vt selle kohta kohtuotsused 9.9.2010, Evropaiki Dynamiki vs. EMCDDA, T-63/06, EU:T:2010:368, punkt 111 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 12.12.2012, Evropaiki Dynamiki vs. EFSA, T-457/07, EU:T:2012:671, punkt 45).
- 39 Niisugune toimimisviis on kooskõlas ELTL artikli 296 teises lõigus nimetatud põhjendamiskohustuse eesmärgiga, mille kohaselt tuleb selgelt ja ühemõtteliselt ära näidata akti vastuvõtja arutluskäik, et esiteks oleks huvitatud isikutel võimalik teada saada võetud meetme põhjused, et oma õigusi kaitsta, ning teiseks võimaldada kohtul teostada kontrolli (Evropaiki Dynamiki vs. EMCDDA, punkt 38 eespool, EU:T:2010:368, punkt 112 ja seal viidatud kohtupraktika, ning kohtuotsus Evropaiki Dynamiki vs. EFSA, punkt 38 eespool, EU:T:2012:671, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Finantsmääruse artikli 100 lõikest 2, rakenduseeskirjade artikli 149 lõike 3 kolmandast lõigust ega väljakujunenud kohtupraktikast ei tulene, et edutu pakkuja kirjaliku taotluse alusel peaks hankija talle edastama hindamisprotokollide täielikud koopiad ja edukad pakkumused (kohtumäärus 13.1.2012, Evropaiki Dynamiki vs. Keskkonnaagentuur, C-462/10 P, EU:C:2012:14, punkt 39).
- 41 Oluline on veel meeles pidada, et põhjendamise nõuet tuleb hinnata juhtumi asjaolusid arvestades, eelkõige akti sisu, põhjenduste laadi ja selgituste saamise huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab (vt kohtuotsused 2.4.1998, komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EKL, EU:C:1998:154, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika; Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, punkt 36 eespool, EU:T:2008:324, punkt 49).
- 42 Seega et määrata kindlaks, kas väljaannete talitus on käesoleval juhul põhjendamiskohustuse täitnud, peab hindama 22. juuli 2011. aasta kirja, mis sisaldab otsust paigutada hagejate pakkumused paremusjärjestuses järjekohtadele iga asjaomase hankeosa kaupa. Samuti tuleb analüüsida 27. juuli 2011. aasta kirja, mis saadeti hagejale rakenduseeskirjade artikli 149 lõikes 3 sätestatud tähtjal vastuseks tema 22. juuli 2011. aasta sõnaselgele taotlusele saada täiendavat teavet pakkujate edukaks tunnistamise otsuste ja iga kõnealuse hankeosa puhul nende pakkumuste paremusjärjestuses järjekohtadele paigutamise kohta.

- 43 Väljaannete talitus teatas 22. juuli 2011. aasta kirjas hagejatele, et nende pakkumused paigutati hankeosa nr 1 puhul paremusjärjestuses kolmandale järjekohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele järjekohale. Ta täpsustas veel nende hankeosade puhul igale edukale pakkujale tehnilise lahenduse eest antud hindamispunktid, nende pakkumuste maksumused ja lõplikud kogupunktid. Lõpuks teavitas ta hagejaid nende õigusest saada täiendavat teavet nende pakkumuste järjestamise põhjenduste kohta.
- 44 Nagu eespool punktis 15 märgitud, teatas väljaannete talitus ühele hagejate esitatud selgituste taotlusele vastates 27. juuli 2011. aasta kirjas hagejatele hankeosade nr 1, 3 ja 4 kohta asjaomaste edukate pakkujate konsortsiumidesse kuuluvate allhankijate nimed ja millises mahus kõnealuse hanke maksumusest nendega leping sõlmitakse. Selles osas tuleb täpsustada, et ära mainiti Logica (pakkuja) ja Herakles (allhankija) hankeosa nr 4 puhul, kuid mitte hankeosa nr 3 puhul, mis sai olla üksnes trükiviga, pealegi ei ole hagejad sellele viidanud.
- 45 Samas kirjas edastas väljaannete talitus hagejatele väljavõtted hindamisprotokollidest, mis sisaldasid teavet nende pakkumuste ja asjaomaste edukate pakkujate, kelle pakkumused kõnealuste hankeosade puhul edukaks tunnistati, pakkumuste kohta. Need väljavõtted oli kokku 35 lehekülge ja need sisaldasid tabeleid, millele olid lisatud märkused tehniliste hindamiskriteeriumide kaupa, milles olid näidatud hagejate ja asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste tugevad ja nõrgad küljed ning iga kriteeriumi eest antud hindamispunktid. Mõni märkus oli osaliselt või täielikult peidetud ja väljaannete talitus teatas hagejatele, et ei saa neile edastada teatud teavet, mille avaldamine oleks vastuolus avalike huvidega, riivaks asjaomaste edukate pakkujate õigustatud ärihuve (nt pakutud tehnilise lahendusega seotud teave) või võiks takistada asjaomaste ettevõtjate ausat konkurentsi, ja seetõttu oli selline teave neis väljavõtetes kustutatud.
- 46 Lõpuks teatas väljaannete talitus hagejatele, et hindamiskomisjoni liikmete nimesid ei ole võimalik avaldada.
- 47 Olgu märgitud, et väljaannete talitus teatas iga kõnealuse hankeosa kohta hagejatele asjaomaste edukate pakkujate nimed, hindamiskomisjoni märkused nii nende pakkumuste kui ka neist paremaks osutunud pakkumuste kohta ning ka majandusliku hindamise tulemused, mis võimaldas hagejatel saada teada asjaomaste edukate pakkumuste omadused ja suhtelised eelised, nagu nõuab finantsmääruse artikli 100 lõige 2. Tehnilised märkused võimaldasid tegelikult hagejatel asjaomaste hankeosade puhul võrrelda nende pakkumustele antud hindamispunkte iga tehnilise hindamiskriteeriumi kaupa neist paremaks osutunud pakkumustele antud hindamispunktidega.
- 48 Kuigi hagejad leiavad, et komisjon peab andma asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste kohta teavet, mida võidakse pidada konfidentsiaalseks, ja näitama ära, mil moel võib sellise teabe avaldamine neid kahjustada, piirduvad hagejad selles osas üldsõnalise nõudega, jättes selle väite kohta esitatud dokumentides viitamata märkustele või isegi pakkumuste osadele, millele nende väide tugineb ja mille avaldamine on nende arvates vajalik tõhusa õigusliku ja kohtuliku kaitse tagamiseks.
- 49 Samas tuleb meenutada, et finantsmääruse artikli 100 lõike 2 kohaselt ei pea hankija teatud andmeid siiski avalikustama, kui see takistaks õigusnormide kohaldamist, oleks vastuolus üldiste huvidega või kahjustaks riigi osalusega või eraettevõtjate õigustatud ärihuve või võiks moonutada nendevahelist ausat konkurentsi.
- 50 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et riigihankemenetluses hankija tehtud otsuse peale esitatud vaidlustuse läbivaatamisel ei anna võistlevuse põhimõte pooltele piiramatut ja tingimusteta õigust juurdepääsuks kogu asjaomast riigihankemenetlust puudutavale teabele. Vastupidi, tuleb kaaluda õigust teabega tutvuda ja teiste ettevõtjate õigust nende konfidentsiaalse teabe ja ärisaladuste kaitsele. Konfidentsiaalse teabe ja ärisaladuse kaitse põhimõte tuleb ellu viia nii, et järgitakse ka tõhusa õiguskaitse nõudeid ja tagatakse vaidluse pooltele kaitseõigus ning kohtumenetluses nii, et kogu menetluse jooksul oleks tagatud õigus õiglasele menetlusele (vt selle kohta kohtuotsus 23.11.2011,

bpost vs. komisjon, T-514/09, EU:T:2011:689, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika). Hagejate 5. augusti 2011. aasta kirjas esitatud üksikasjalikest märkustest ilmneb, et neil oli piisavalt teavet asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste suhteliste eeliste kohta.

- 51 Lisaks tuleb meenutada, et otsus paigutada hagejate pakkumused hankeosa nr 1 puhul paremusjärjestuses kolmandale järjekohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele järjekohale tehti lõpliku hindamise lõpus, see tähendab pärast iga pakkumuse ja iga hankeosa puhul kvaliteedi ja maksumuse suhte väljaarvutamist. Niisiis ei puuduta hagejate pakkumustest paremaks osutunud pakkumuste suhtelised eelised mitte ainult tehniliste hindamiskriteeriumide eest antud hindamispunkte, vaid ka pakutud hinda ja muu hulgas ka pakkumuste kvaliteedi ja maksumuse suhet.
- 52 Neil kaalutlustel tuleb asuda seisukohale, et kui väljaannete talitus teatas hagejatele iga asjaomase hankeosa kaupa tehnilise lahenduse hindamisel tehtud märkused iga hindamiskriteeriumi kaupa, nende pakkumustest paremaks osutunud pakkumused ning iga pakkumuse puhul pakutud maksumuse ning kvaliteedi ja maksumuse suhte arvutamise üksikasjad, siis tõi ta piisavalt esile asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste suhtelised eelised ja see kehtib ka sel puhul, kui neil pakkumustel oli hageja pakkumustest kõrgem maksumus.
- 53 Vastupidi sellele, mida tunduvad arvavat hagejad, ei saa hankijalt nõuda iga asjaomase hankeosa kaupa eduka pakkumuse omaduste ja suhteliste eeliste teatamisel edukate ja edutute pakkujate pakkumuste põhjalikku võrdlevat hindamist (kohtumäärus 13.10.2011, Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, C-560/10 P, EU:C:2011:657, punkt 17, ja kohtuotsus Evropaiki Dynamiki vs. punkt 38 eespool, EU:T:2012:671, punkt 51), see käib ka käesoleva juhtumi kohta, kus pakkuja, kelle pakkumus samamoodi nagu hagejate omagi paigutati paremusjärjestuses madalamale järjekohale kui asjaomaste edukate pakkujate oma.
- 54 Vastupidi hagejate väidetele ei ole käesoleval juhul pealegi väljaannete talitusel rangemat põhjendamiskohustust nende eksimuste osas, mis tehti edukaks tunnistamise menetluses ja mille tõttu hindamiskomisjon võttis vastu parandusotsuse edukaks tunnistamise kohta. Esiteks tuleb sedastada, et eksimus, mille tõttu tehti parandusotsus edukaks tunnistamise kohta, ei puuduta hankeosi nr 3 ja 4 (vt eespool punkt 12). Teiseks märkis komisjon hankeosa nr 1 kohta, mida asjaomane viga puudutas, et tegemist on arvutusveaga valemis, mida kasutati parima kvaliteedi ja maksumuse suhtega pakkumuse hindamisel (vt eespool punkt 12). Vastates kohtuistungil ühele komisjoni küsimusele, rõhutas komisjon, et hindamispunkte ei muudetud mingil moel, mida kinnitab dokument „Hindamiskomisjoni aruande parandus seoses hanketeatele nr 10340 vastuseks esitatud pakkumuste (hankeosa nr 1) hindamisega” („Corrigendum to Report of works of the Evaluation Committee evaluating offers submitted in response to the call for tenders N 10340 lot 1”), mis lisati toimikule (vt eespool punkt 21). Seega ei puuduta asjaomane eksimus pakkumustele nende tehnilise lahenduse hindamisel antud hindamispunkte.
- 55 Lõpuks tuleb tagasi lükata hagejate argument, milles viidatakse erapooletu lahenduse leidmiseks hindamiskomisjonist eraldiseisva üksuse poolt hankijate üksikasjalike märkuste hindamata jätmisele hoolimata nende märkuste tähtsusest. Kohaldatavatest õigusnormidest nimelt ei ilmne, et hankija oleks kohustatud sellise hindamise läbi viima ja hagejad ei ole selles suhtes viidanud ühelegi teisele sättele. Need argumentid on aga igal juhul tulemusetud seetõttu, et nendega ei saa tõendada, et ebapiisavalt oli põhjendatud 22. juuli 2011. aasta kiri, mis käsitles hagejate pakkumustele iga asjaomase hankeosa kaupa paremusjärjestuses järjekoha andmist, ja see etteheide ei saa kaasa tuua nimetatud kirja ega kõnealuste otsuste tühistamist.
- 56 Eeltoodust lähtudes tuleb tõdeda, et väljaannete talitus tõi 22. ja 27. juuli 2011. aasta kirjades ning hindamisprotokollide väljavõtetes, mis olid lisatud 27. juuli 2011. aasta kirjale, piisavalt üksikasjalikult välja põhjused, miks hagejate esitatud pakkumused paigutati hankeosa nr 1 puhul paremusjärjestuses kolmandale järjekohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele

järjekohale, ilma et vastupidi hagejate väidetele oleks vaja paluda komisjonilt sellise tabeli esitamist, mis näitaks hankeosade nr 1, 3 ja 4 ja iga eduka pakkuja kaupa, kuidas iga märkus mõjutab – negatiivselt või positiivselt – pakkumustele antud hindamispunkte iga tehnilise hindamiskriteeriumi kaupa. Selles osas olgu täpsustatud, et hankijalt ei saa nõuda, et ta edastaks pakkujale, kelle pakkumust ei ole paremusjärjestuses paigutatud esimesele järjekohale, muid viimati nimetatud pakkumuse järjestamise põhjendusi kui põhjalik kokkuvõte selle kohta, kuidas tema pakkumuse iga üksikasja pakkumuse hindamisel arvesse võeti (vt analoogia alusel 4.10.2012, *Evropaiki Dynamiki vs. komisjon*, C-629/11 P, EU:C:2012:617, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 57 Lisaks olgu meenutatud hagejate nõude kohta, et Üldkohus määraks, et hagejate ja asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste hindamisprotokoll tuleb esitada tervikuna, et edutul pakkujal ei ole õigust nõuda nende hindamisprotokollide edastamist tervikuna (vt eespool punkt 40), mis kehtib käesoleval juhul ka sellise pakkuja suhtes, kelle pakkumus nagu hagejate omagi paigutati konkreetse hankeosa puhul paremusjärjestuses madalamale kohale kui asjaomaste edukate pakkujate pakkumus samas paremusjärjestuses. Pealegi ei ole käesoleval juhul selle edastamine vajalik.
- 58 Järelikult ei saa nõustuda hagejate nõudega, et Üldkohus määraks, et tuleb esitada eespool punktis 56 nimetatud tabel, millele hagejad viitavad, ega ka hindamisprotokoll tervikuna.
- 59 Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et väljaannete talitus põhjendas õiguslikult piisavalt oma otsuseid iga hankeosa kaupa hagejate pakkumuste paremusjärjestuses järjestamise kohta ja tema tegevus vastas finantsmääruse artikli 100 lõikes 2 ja rakendusmääruse artiklis 149 esitatud nõuetele.
- 60 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hagejate argumendid, mis puudutavad hindamiskomisjoni teatud märkuste ebapiisavat põhjendatust hankeosade nr 1, 3 ja 4 suhtes nende poolt tehtud pakkumuste hindamisel.
- 61 Nimelt tuleb märkida, et osas, milles hagejate argumendid käsitlevad hindamiskomisjoni poolt nende pakkumuste hindamisel kriteeriumide 1.1, 1.3 ja 3.1 suhtes tehtud märkuste põhjendatust, tuleb need argumendid tingimata tagasi lükata käsitletava põhjendamiskohustuse rikkumust puudutava väite raames.
- 62 Eespool punktis 39 viidatud kohtupraktika alusel ei saa hagejad pealegi põhjendamiskohustuse rikkumisele tugineda. Esiteks olgu nimelt märgitud osas, milles hagejad viitavad hindamiskomisjoni märkustele, mis esitati nende pakkumuste hindamisel kriteeriumide 1.5, 3.2, 3.5 ja 4.2 suhtes, et piisab, kui sedastada, et hagejad ei viita neile märkustele tervikuna sellisel kujul, nagu need esinevad neile edastatud hindamisprotokollil väljavõtetes. Tuleb asuda seisukohale, et need märkused on piisavalt täpsed, et neid mõista ja vaidlustada ning võimaldada hindamiskomisjoni hinnangu kontrollimist, ning pealegi on hagejad tsiteerinud neid märkusi, mis esitati nende pakkumuste hindamisel kriteeriumide 1.2, 1.4, 3.3, 3.4 ja 3.5 suhtes. Lõpuks olgu märgitud hagejate selle arutluskäigu osas, millega nad vaidlustavad nende poolt viidatud teatud märkuste põhjendatust, et nende esitatud dokumentides, mis käsitlevad teist ja kolmandat väidet ja mis puudutavad nende pakkumuste hindamist kriteeriumide 1.1, 1.2, 1.4, 1.5, 3.2, 3.4, 3.5 ja 4.2 suhtes või ühe teise pakkumuse hindamist, mille kohta oli esitatud sama märkus kriteeriumide 1.3 ja 3.3 puhul, et selle arutluskäiguga ei saa viidata põhjendamiskohustuse rikkumisele. Tegelikult näitab see arutluskäik lisaks veel, et hagejatel oli võimalik väljaannete talituse sellekohastest põhjendustest aru saada.
- 63 Teiseks ei olnud, vastupidi hagejate väidetele, väljaannete talitus kohustatud täpsustama, mis asjaomaste edukate pakkujate pakkumustes oli parem kui nendel ega seda põhjendama. Hagejad jõuavad oma argumentides, mis puudutavad hindamiskomisjoni märkusi nende ja asjaomaste edukate pakkujate pakkumuste hindamisel kriteeriumide 3.1, 3.2 ja 4.2 suhtes, nõudmiseni esitada pakkumuste põhjalik võrdlev hinnang, ja seetõttu tuleb see tagasi lükata (vt eespool punkt 53). Seoses hagejate argumentiga, milles viidatakse seoses pakkumuste hindamisega kriteeriumi 4.2 suhtes

hindamisprotokollis igasuguste märkuste puudumisele seoses Sword-Siveco pakutud tarnete haldamisega, piisab, kui märkida, et seda pakkujat ei paigutatud paremusjärjestusse hankeosa nr 4 puhul.

64 Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb käesolev väide tagasi lükata.

B – Teine väide, mille kohaselt on rikutud hankedokumentide tingimusi sellega, et kohaldati pakkumuste hindamiskriteeriume, mis on vastuolus finantsmääruse artikliga 97 ja rakendusmääruse 2342/2002 artikliga 138 [...]

C – Kolmas väide, mille kohaselt on hindamiskomitee teinud ilmseid hindamisvigu; esitanud ebaselgeid ja põhjendamatu märkusi; muudeti hanketeates sisalduvaid hindamiskriteeriume tagantjärele; pakkujatele ei teatatud õigel ajal uutest tingimustest ning omavahel on segatud kvalifitseerimis- ja hindamiskriteeriumid [...]

377 Kuna hagejate kõik tühistamisväited on tagasi lükatud, tuleb käsitletav hagi jätta rahuldamata osas, milles see puudutab nende otsuste tühistamist, millega hankeosa nr 1 puhul paigutati hagejate pakkumused paremusjärjestuses kolmandale järjekohale, hankeosa nr 4 puhul kolmandale järjekohale ja hankeosa nr 3 puhul teisele järjekohale.

378 Mis puudutab nõuet tühistada otsused tunnistada kõnealusel hankemenetluses edukaks asjaomased edukad pakkujad vastavalt paremusjärjestusele, siis tuleb see tagasi lükata, kuna rahuldamata jäeti ka nõue tühistada eespool punktis 377 nimetatud otsused, millega see on tihedalt seotud (vt analoogia alusel kohtuotsused 18.4.2007, Deloitte Business Advisory vs. komisjon, T-195/05, EKL, EU:T:2007:107, punkt 113, ja 10.10.2012, Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, T-247/09, EU:T:2012:533, punkt 170).

[...]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja European Dynamics Luxembourg SA-lt, European Dynamics Belgium SA-lt ja Evropaiki Dynamiki – Proigma Systeemata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE-lt.**

Czúcz

Pelikánová

Popescu

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 8. juulil 2015 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust	2
Menetlus ja poolte nõuded	4
Õiguslik käsitus	5
I – Tühistamisnõue	6
A – Esimene väide, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust, kuna ei avaldatud edukate pakkujate pakkumuste suhtelisi eeliseid ega järgitud finantsmääruse artikli 100 lõike 2 sätteid	6
B – Teine väide, mille kohaselt on rikutud hankedokumentide tingimusi sellega, et kohaldati pakkumuste hindamiskriteeriume, mis on vastuolus finantsmääruse artikliga 97 ja rakendusmääruse 2342/2002 artikliga 138	11
C – Kolmas väide, mille kohaselt on hindamiskomitee teinud ilmseid hindamisvigu; esitanud ebaselgeid ja põhjendamatu märkusi; muudeti hanketeates sisalduvaid hindamiskriteeriume tagantjärele; pakkujatele ei teatatud õigel ajal uutest tingimustest ning omavahel on segatud kvalifitseerimis- ja hindamiskriteeriumid	11